

Централізована бібліотечна система Деснянського
району м. Києва

Бібліотека ім. С. Олійника

НЕБАЙДУЖА УКРАЇНКА – ЕММА АНДІЄВСЬКА

Бібліографічний нарис

(за проектом „Українці в контексті розвитку світової
цивілізації”)

Київ, 2016

Шановні користувачі!

Пропонуємо Вашій увазі бібліографічний нарис, присвячений життєвому та творчому шляху **Емми Іванівни Андіївської**, української письменниці, поетеси та художниці підготовлений в рамках проекту „Українці в контексті розвитку світової цивілізації” та з нагоди 85-річчя від дня народження.

Емма Андіївська є авторкою двадцяти дев'яти поетичних збірок, п'яти книжок короткої прози, трьох романів та понад дев'яти тисяч картин.

Художні виставки малярки проводилися в США, Канаді, Франції, Німеччині, Австралії, Бразилії, Ізраїлі, Україні та Швейцарії.

Поетеса є членом Національної спілки письменників України, українського ПЕН-клубу та Професійного об'єднання художників Баварії.

Нарис має наступні розділи:

- Біографія
- Літературна діяльність
- Малярство
- Нагороди
- Твори
- Література про життя та творчість.

Матеріали в нарисі розташовані за розділами, в межах розділів – за алфавітом прізвищ авторів та назв творів.

Джерела подано за період з 1993 по 2016 роки. Відбір матеріалу закінчено 30 листопада 2016 року.

Видання розраховане на широке коло читачів, небайдужих до історії культури України.

Нарис складено за матеріалами, які є в фондах бібліотек Деснянської ЦБС та інтернет-ресурсів.

Укладач: Т. А. Діденко

Андієвська Емма Іванівна (19 березня 1931-)

українська письменниця, поетеса та художниця, що працює у стилі сюрреалізму та герметизму (українська діаспора)

«Мета мого життя - якомога повніше відтворити ту дійсність, яка навколо мене. Її всі бачать, тільки чомусь не помічають...»

Емма Андієвська

Біографія

Народилася Емма Іванівна Андієвська 19 березня 1931 року у місті Сталіно (нині Донецьк).

Батько письменниці був хіміком-винахідником, мати працювала вчителькою біології. Хворобливість дитини змусила родину у 1937 році переїхати спочатку до Вишгорода, а згодом до Києва.

Початок війни застав Андієвських у Києві. Тоді ж загинув батько письменниці — його було безпідставно розстріляно радянською владою.

У 1943 році діти з матір'ю виїхали на Захід.

Родина жила в англійській окупаційній зоні Берліна. Живучи у Німеччині, дівчина відмовилась вчитися у жіночій гімназії, і її, попри правила, прийняли до чоловічої.

Наприкінці 1949 року, під час блокади Берліна, родина переїхала спочатку до табору переміщених осіб у Міттенвальді, а потім до Мюнхена

Пропрацювавши фрілансером на радіо «Свобода» з 1959 по 1963 рр., Емма Андієвська лишалася штатним працівником радіо до 1995 року. За цей час вона працювала диктором, сценаристом, режисером і редактором українського відділення радіо «Свобода».

У 1957 році мисткиня закінчила Український вільний університет за спеціальностями філософія та філологія, захистивши магістерську роботу на тему: *«Причинки до засадничих питань з новітньої української метрики»*.

Того ж року письменниця з усією родиною переїхала до Нью-Йорка, де працювала у Norcross Greeting Card Company, перевіряючи дизайн вітальних листівок. У Нью-Йорку Емма Андієвська також працювала бібліотекаркою у медичній бібліотеці разом з Мирославом Лабунькою — майбутнім ректором Українського вільного університету.

1959 року Андієвська вийшла заміж за літературного критика, есеїста та письменника Івана Кошелівця, з яким прожила все життя аж до смерті чоловіка.

Після одруження подружжя повернулося до Мюнхена. Письменниця знала багатьох відомих митців та письменників - вихідців з України.

До кола знайомих Андієвської належали скульптори Михайло Черешньовський та Григор Крук, художники Марія Дольницька та Яків Гніздовський, а також поети Михайло Орест, Олег Зуєвський та Василь Барка.

У 1992 р. авторка вперше після довгого часу побувала в Україні.

Після 2000 р. Андієвська декілька разів відвідала Донеччину. Там вона мала виставку картин у Донецькому художньому музеї, презентацію та зустріч із земляками у конференційній залі художнього музею, відвідувала Український культурологічний центр м. Донецька.

Нині письменниця живе у Мюнхені, де інтенсивно працює над своїми творами, іноді по вісімнадцять годин на добу.

Наша землячка znana у західному світі і як художниця.

Вона належить до найвідоміших поетів української діаспори.

Літературна діяльність

Емма Андієвська зростала у російськомовному середовищі, проте ще у дитячому віці усвідомила власну українську ідентичність й прийняла українську мову, яку вперше почула у Вишгороді у віці шести років. Відтоді письменниця вирішила писати лише українською, яку вона сприймала як мову пригноблених. Завданням для себе авторка визначила «створити українську державу в слові».

Емму Андієвську нерідко пов'язують з угрупованням українських письменників Нью-Йоркської групи. Проте, сама авторка свою належність до цієї групи заперечує, оскільки почала публікуватися раніше, ніж інші члени групи.

Літературний доробок Андієвської продовжує цікавити українські літературні та наукові кола. Зокрема, за ініціативи Марка Роберта Стеха, українським часописом «Кур'єр Кривбасу» 2004 рік був оголошений роком Емми Андієвської. Таким чином усі номери журналу за 2004 рік та три номери за 2005 рік були присвячені аналізу творчості та публікаціям творів авторки.

Незвичайним був її дебют на початку 50-х років, коли з'явилася перша збірка віршів. Тогочасні критики поставили поетесу на рівень раннього Тичини й Артюра Рембо (французький поет), відзначили єдність поетичного стилю з малярськими роботами, якими вона ілюструє свої книги.

Емма Андієвська є авторкою трьох романів. Перший — філософський роман «Герострати» (1950–1952 рр.)— авторка почала писати у віці дев'ятнадцяти років.

Другий роман під назвою «Роман про добру людину» був написаний у 1964–1968 рр.

Третій — «Роман про людське призначення» — авторка писала протягом десяти років з 1970 по 1980 рр.

В останніх двох романах знайшла вираження тема України та українського народу. Обидва твори мають епічний характер та зображують українців, які опинилися в еміграції у світовому контексті. Дія обох філософських романів з фантастичним сюжетом розвивається в різних кутках світу, де перебували українські емігранти а також у таборах для переміщених осіб. Романи є жорстко антиімперськими і містять різке засудження утисків українців.

Емма Андієвська є також авторкою короткої прози — збірки оповідань «Подорож» (1955), «Тигри» (1962), «Проблема голови» (2000), збірки «Казки Емми Андієвської» (2000) та твору «Джалапіта» (1962). Деякі з творів письменниці мають відношення до її картин.

Поетична, прозова та художня творчість Емми Андієвської тематично пов'язані. Деякі мотиви повторюються в багатьох творах. У авторки відсутні типові народницькі мотиви патріотизму та життя селянства. Часто героями творів є митці, науковці та винахідники.

Деякі з короткої прози письменниці було перекладено на англійську та французьку мови.

Твір Андієвської «Джалапіта» був перекладений російською та англійською мовами. Сто сонетів авторки були перекладені на гебрейську мову. Декілька віршів поетеси ввійшли у збірку віршів сучасних українських поетів німецькою та польською мовами. Кілька творів авторки були перекладені на есперанто.

Малярство

Як художниця-авангардистка, Емма Андієвська створила понад 9000 картин, хоч ніколи і не отримувала формальної мистецької освіти.

Було випущено десять каталогів з картинами Емми Андієвської різних періодів її творчості.

Ранні роботи малярки були виконані аквареллю, а пізніші — здебільшого акриловими та олійними фарбами.

Майстриня використовує передовсім акриль через свою швидку техніку малювання.

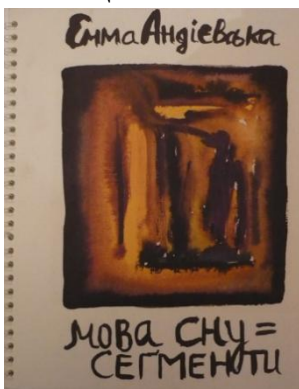
Специфічним художнім прийомом Андієвської є повторне накладання фарби на полотна - до двадцяти п'яти разів. Таким чином вона створює стереоскопічний ефект рухомих фарб, помітний, коли дивитися на картини під різними кутами зору.

Публічний дебют Андієвської як художниці відбувся у 1956 році на виставці у Мюнхені, проведеної на радіо «Свобода» на Обервізенфельді.

Наступні виставки відбулися в США, Канаді, Франції, Німеччині, Австралії, Бразилії, Ізраїлі, Італії, Іспанії, Саудівській Аравії та Швейцарії.

З 1992 року виставки малярки відбуваються і в Україні. Чимало творів авторки є експонатами різних музеїв світу та мистецьких колекцій приватних осіб. Як і в її літературній творчості, у картинах Андієвської присутній тонкий гумор.

«Мої картини сповнені тоненького гумору, адже на них усе таке, яким не мало б бути. Вони сповнені добра, я творю їх лише заради добра, тільки добра».

Малярка наголошує на зв'язку своєї літературної творчості з образотворчою, протягом двадцяти років вона сама ілюструє власні поетичні збірки.

Прикладом поєднання поезії та малярства є альбом Андієвської «Мова сну = сегменти». Це збірка абстрактних картин з написами-віршами, які асоціативно пов'язані з зображеннями.

Нагороди

1984 — лауреат літературної премії Фундації Тетяни та Омеляна Антоновичів за «Роман про людське призначення».

2002 — кавалер Ордену «За інтелектуальну відвагу» незалежного культурологічного часопису «І».

2003 — міжнародна літературна премія «Тріумф».

2009 — премія «Глодоський скарб»

2011 — «Золота грамота» Донецького Товариства української мови імені Т. Г. Шевченка.

Твори

Поетичні збірки

«Поезії» (Новий Ульм, 1951)

«Народження ідола» (Нью-Йорк, 1958)

«Риба і розмір» (Нью-Йорк, 1961)

«Кути опостінь» (Нью-Йорк, 1963)

«Первні» (Мюнхен, 1964)

«Базар» (Мюнхен, 1967)

«Пісні без тексту» (Мюнхен, 1968)

«Наука про землю» (Мюнхен, 1975)

«Каварня» (Мюнхен, 1983)

«Спокуси святого Антонія» (Мюнхен, 1985)

«Вігілії» (Мюнхен, 1987)

«Архітектурні ансамблі» (1989)

«Знаки. Тарок» (Київ, 1995)
«Межиріччя» (Київ, 1998)
«Сегменти сну» (Мюнхен, 1998)
«Вілли над морем» (Київ, 2000)
«Атракціони з орбітами й без» (Львів, 2000)
«Хвилі» (Київ, 2002)
«Хід конем» (Київ, 2004)
«Погляд з кручі» (Київ, 2006)
«Півкулі і конуси» (Київ, 2006)
«Рожеві казани» (Київ, 2007)
«Фульгурити» (Київ, 2008)
«Ідилії» (Київ, 2009)
«Міражі» (Київ, 2009)
«Мутанти» (Київ, 2010)
«Ламані коани» (Київ, 2011)
«Міста-валети» (Київ, 2012)
«Бездзигарний час» (Київ, 2013)
«Шухлядні краєвиди» (Мюнхен, 2015)
«Маратонський біг» (Київ, 2016)

Коротка проза

«Подорож» (Мюнхен, 1955; Київ 1994)
«Тигри» (Нью-Йорк, 1962)
«Джалапіта» (Нью-Йорк, 1962)
«Казки» (Париж-Львів-Цвікау, 2000)
«Проблема голови» (Львів, 2000)

Романи

«Герострати» (Мюнхен, 1971; Ізраїль, 2009)
«Роман про добру людину» (Мюнхен, 1973; Київ 1993)
«Роман про людське призначення» (Мюнхен, 1982; Київ 1992)

«Лабіринт» (не завершений, фрагменти опубліковано в 1988 році

Андієвська, Е Бездзигарний час [Текст] : поезії / Емма Андієвська. - Київ : Журнал "Всесвіт", 2013. - 303 с.

Андієвська, Е. Джалапіта [Текст] : вибрані твори / Е. Андієвська. - Львів : Піраміда, 2006. - 160 с. : портр.

Андієвська, Е. Ідилії [Текст] : сонети / Емма Андієвська. - Київ : Всесвіт, 2009. - 252 с. : портр.

Андрієвська, Е. Казка про двох пальців [Текст] // Вивчаємо українську мову та літературу. - 2012. - № 28. - С. 30-33.

Андієвська, Е. Казка про Ян [Текст] // Урок української. - 2007. - № 6. - С. 46

Андієвська, Е. Ламані коани [Текст] : білі вірші та сонети / Емма Андієвська. - Київ : Всесвіт, 2011. - 255 с.

Андієвська, Е. Міражі [Текст] : сонети / Емма Андієвська. - Київ : Всесвіт, 2009. - 246 с.

Андієвська, Е. Міста-валети [Текст] : сонети й білі вірші / Емма Андієвська. - Київ : Журнал "Всесвіт", 2012. - 255 с.

Андієвська, Е. Півкулі і конуси [Текст] : сонети / Емма Андієвська. - Київ : Всесвіт, 2006. - 168 с. : портр.

Андієвська, Е. [Поезія] [Текст] : Нью-Йоркська група // Урок української. - 2006. - № 5/6. - С. 49 : іл.

Андієвська, Е. Роман про добру людину [Текст] / Емма Андієвська. - Київ : Орій, 1993. - 272 с.

Андієвська, Емма. "Усе моє життя - це ходіння крізь стіни" [Текст] : інтерукраїнська письменниця та малярка Е. Андієвська отримала Мистецьку премію "Глодоський скарб" за 2009 рік // Літературна Україна. - 2009. - 9 квіт. (№ 14). - С. 1-2.

Андієвська, Е. Хвилі [Текст] : поезії / Емма Андієвська. - Київ : Всесвіт, 2002. - 157 с. : портр.

Література про життя та творчість

Бойчук, Б. Емма Андієвська [Текст] / Б. Бойчук, Б. Рубчак // Кур'єр Кривбасу. - 2004. - № 174. - С. 10-34.

Головецька, Н. Два уроки з вивчення "Казки про яян" [Текст] // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. - 2007. - № 11. - С. 34-36.

Державин, В. Поезія Емми Андієвської [Текст] // Кур'єр Кривбасу. - 2004. - № 170. - С. 96-107.

Драч, І. Ф. Андієвська Емма [Текст] // Українська літературна енциклопедія. — Т. 1. — Київ, 1988. - С. 62.

Дроздовський, Д. Сонети Емми Андієвської як вияв катахретичної свідомості [Текст] // Слово і Час. - 2009. - № 10. - С. 26-38.

Зборовська, Н. Про романи Емми Андієвської [Текст] // Кур'єр Кривбасу. - 2004. - № 176. - С. 143—148.

Карабович, Тадей. Публікації Емми Андієвської на тлі Нью-Йорської групи в еміграційному виданні "Слово" (1962-1996) [Текст] : [літературна співпраця української письменниці-емігрантки і Нью-Йорської групи з альманахом "Слово"] // Слово і час. - 2016. - № 9. - С. 58-63. - 2016. - 128 с. - Бібліогр.: с. 63.

Ковалів, Юрій. У лабіринтах метафори Емми Андієвської (50-80-і роки) [Текст] // Слово і час. - 2010. - № 9. - С. 23-30. - Бібліогр.: с. 30.

Лавріненко, Ю. Дві течії в поезії Емми Андієвської [Текст] // Кур'єр Кривбасу. - 2004. - № 173. - С. 113—116.

Лисенко, Т. Океанічний лабіринт, або феномен Емми Андієвської [Текст] // Сучасність. - 2003. - № 1. - С. 142—147.

Оберемко, Ірина. Емма Андієвська - українська письменниця і художниця. "Казка про яян" [Текст] : змістово-пошуковий міні-модуль 1 у 6-му класі // Українська мова та література. - 2011. - № 3. - С. 10-11. - Зміст: "Казка про яян".

Тарнашинська, Л. Гіпертекст Емми Андієвської як індивідуалізований світовияв [Текст] // Всесвіт. - 2006. - № 5/6. - С. 149-154 : портр.

Тарнашинська, Людмила. Тисяча й одна загадка Емми Андієвської [Текст] : [до 85-річчя від дня народження української письменниці, поетеси та художниці, що працює у стилі сюрреалізму та герметизму] // Українська літературна газета. - 2016. - 23 квіт. (№ 8). - С. 14-15 : фото. - Закінч. Початок: № 7 - 2016.

Шаф, Ольга. Образи геометричних фігур у сонетах Емми Андієвської останнього десятиріччя (збірки "Півкулі і конуси",

"Рожеві казани") [Текст] // Слово і час. - 2010. - № 10. - С. 71-76. -
Бібліогр.: с. 76.

Шепель, С. Вивчаємо "Казку про яян" Емми Андієвської
[Текст] // Українська література в загальноосвітній школі. - 2012.
- № 6/7. - С. 40-41. - Зміст: "Казка про яян".

**Завітайте до нашої бібліотеки
та більше дізнайтесь
про непересічну жінку, талановиту поетку, малярку
Емму Іванівну Андієвську**

Чекаємо на Вас:

Вівторок - п'ятниця з 11:00 до 19:00

Субота з 10:00 до 18:00

Неділя, понеділок – вихідні

Адреса:

м. Київ, вул. Жукова, 22

Телефон для довідок: (044) 518-46-27

e-mail library.oliynika@ukr.net

<http://desnabib.kiev.ua>